

פסח



תכנון ההוראה

כשאנו באים ללמד את נושא פסח, עלינו לשאול את עצמנו את השאלות הבאות:

- א. מה הילדים בשכבת הגיל יודעים על הנושא, וכיצד ניתן לחזק את הידע הקיים בצורה מעניינת (התייחסות למודע)?
- ב. מה ניתן להוסיף להם בתחום המסר, ועל מה יש לחזור?
- ג. איזו יצירה / שיר / סיפור נלמד כדי לחזק את המידע והמסר מסעיפים א' + ב', בדרך של חוויה ספרותית?
- ד. איזו פעילות יצירתית ניתן לעשות כדי לחזק ולהטמיע את הנושא?
- ה. כיצד להפוך את הנושא לרלוונטי לתלמידים?

חשוב לזכור שסביב חגים קיימות השקפות שונות ומנהגים שונים. אוכלוסיית התלמידים מגוונת. ישנן משפחות שכמעט ואינן מתייחסות לחג, ויש שמקפידות על כל המנהגים, שלא לדבר על המצוות. כמחנכים עלינו לדאוג שלתלמידים יהיה מידע, תוך שהם יפגשו בקטעי מקור מסורתיים ובקטעי מקור מידעיים. בנוסף למידע יש לדון בערך המוסרי-אנושי שמקנה החג, תוך הדגש לרלוונטיות שלו לחיינו היום. הצד החווייתי-יצירתי חשוב, אבל אסור להפוך אותו לעיקר (30%) העיסוק בחג.



כיתה א'

התלמידים בונים באמצעות תמונות ברצף את סיפור החג, עמודה 2.
אפשר, לפני סידור התמונות, לספר את הסיפור תוך כדי שאילת שאלות "מי זוכר?", "מי יודע מדוע?", "מה קרה ב...?".

יש ללמד את התלמידים כיצד מסדרים סיפור בתמונות:

- א. יש לזהות ולהבין כל תמונה ומה היא מציגה.
- ב. יש לשאול האם מקומה בהתחלה, באמצע או בסוף.
- ג. התמונה השנייה נבדקת ביחס לתמונה הראשונה – האם היא תעמוד לפני או אחרי, וכך הלאה.

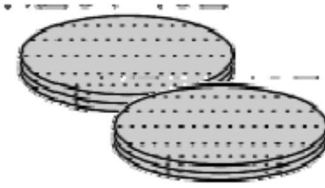
כדאי לעזור לתלמידים שאינם זוכרים.

אפשר לסכם את הסיפור בסדר כרונולוגי לפי מספרים רצים.

בשלב זה של השנה ניתן לתת לתלמידים משפטים בוני סיפור. גם אותם יצטרכו התלמידים לסדר ברצף.
תלמידים בעלי יכולת כתיבה ינסו לכתוב בכוחות עצמם את מה שהם זוכרים מהשיחה בכיתה.
כמובן, שניתן להשתמש בקלזו עם "מחסן" וגם קלזו בלי "מחסן", לאותם תלמידים שעדיין אינם יכולים לכתוב בכוחות עצמם.
שימוש בכל האופציות מוכיח על עבודה דיפרנציאלית, הדורשת יותר השקעה, אבל היא כדאית כי כל התלמידים לוקחים חלק בשיעור/ים.



כיתה ב'



כל החומר שנלמד בכיתה א' בע"פ ניתן לבצעו בכיתה ב' בכתב.

א. יש ללמד את המושג ת.ז. – המקביל לת.ז. של המבוגרים.

שמות החג :

מהו מקור

השם :

מתי חוגגים :

כמה ימים :

מקור החג :

ב. יש לכתוב את סיפור החג, כך שהתלמידים יוכלו לקרוא אותו בכוחות עצמם. יש להגיש לתלמידים שוב את הסיפור כשהוא מחולק לחלקים – רצועות רצועות. על התלמידים להרכיב את הסיפור (מבלי להסתכל בסיפור השלם).

ג. אפשר לתת לתלמידים את עמודת המנהגים והמצוות להכנת שיעורי בית עם ההורים, ובכיתה להציג את המשותף. שאלו : מהם המצוות והמנהגים היכולים להשתנות מעדה לעדה?

ד. הקשר בין החג לטבע ייעשה בכיתה יחד.

ה. אפשר להתחיל "לטפטף" גם את הערך המוסרי. ניתן להבחין גם בכיתה א' וגם בכיתה ב' בהבדל בין עבד לאדם חופשי.



פסח

פסח	אביב	חמץ	קשה	סדר	עבודה
כשר	חמץ	לזכר	הגדה	הוציא	חירות
מכה	מצה	יין	קושייה	חופשה	מרור
אפיקומן	כרפס	מפה	עבדות		

א. כתוב את המילים לפי סדר א"ב.

ב. השלם את החסר במשפטים:

1. חג הפסח חל בעונת ה- _____.
2. בליל הסדר קוראים ב- _____.
3. את חג הפסח חוגגים _____ יציאת מצרים.
4. משה _____ את בני-ישראל ממצרים.
5. בחג הפסח אוכלים _____ שבעה ימים.

ג. כתוב את השורש המתאים למילים הבאות. הוסף ליד כל שורש שלוש מילים המתאימות לשורש.

מסדרים – _____ – _____

עבודה – _____ – _____

אכלנו – _____ – _____

יצאנו – _____ – _____



שאלות ותשובות

1. מתי הפכו בני-ישראל לעבדים? ← בני ישראל הפכו לעבדים לאחר מות יוסף.
2. מה עשו בני-ישראל במצרים? ← בני-ישראל עבדו עבודת פרך במצרים.
3. מהי הגזרה הקשה ביותר שגזר פרעה? ← פרעה גזר להמית את הזכרים היהודים הנולדים.
4. מה עשתה האחות מרים כדי להציל את משה? ← שמה אותו בתיבה, השיטה את התיבה ביאור, והתחבאה כדי לראות מי יגיע להצילו.

הפיכת התשובות לתמצית הסיפור

היעזרו במאזכרים ובמילות קישור.

שימו לב! לא כל משפט חייב להתחבר במילות קישור.

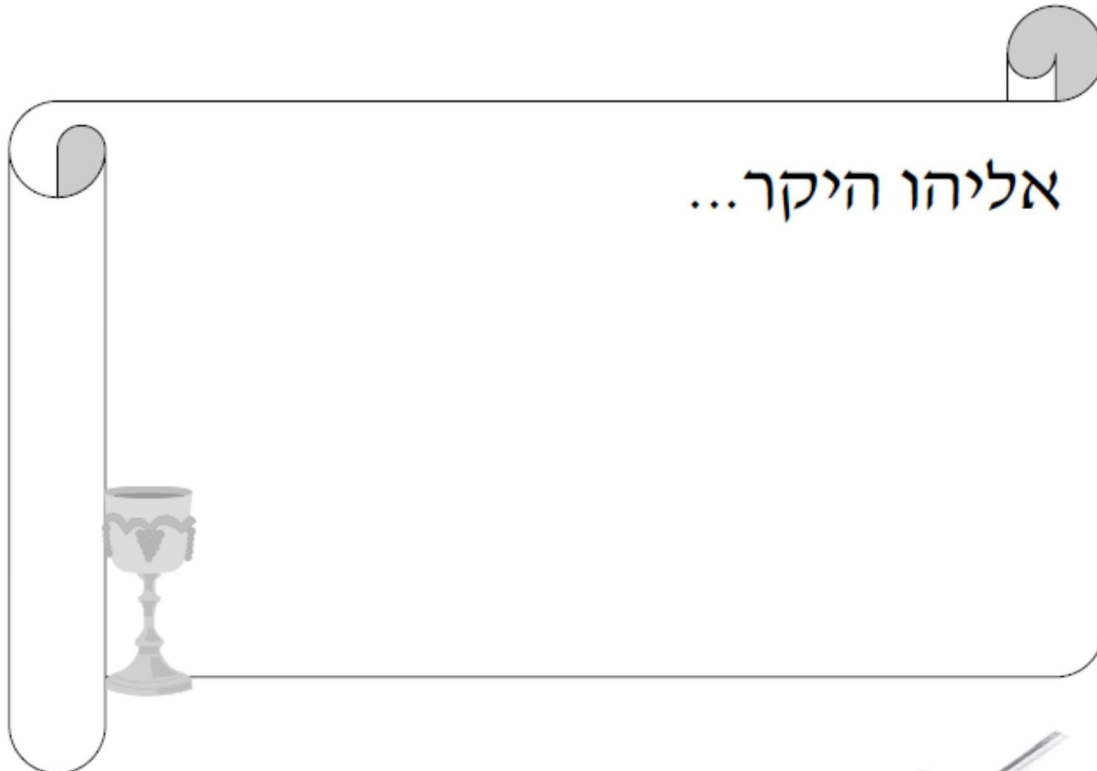
בני ישראל הפכו לעבדים לאחר מות יוסף. הם עבדו עבודת פרך, ופרעה גזר עליהם גזרות קשות. הגזרה הקשה ביותר היתה להמית את הזכרים ואת הנקבות להחיות. אחות משה, מרים, לקחת תיבה והכניסה את משה פנימה.



פעילות יצירתית

1. כל תלמיד בוחר קטע קצר מתוך ההגדה, שהוא אוהב, ומציג אותו בפני התלמידים, ומנמק מדוע הוא אוהב אותו.
2. חידון על קערת הסדר.
3. מכתבים לאלהו הנביא.
4. תפזורת הסדר. איתור מילים בתשבץ.
5. פעילות ידע לשוני הקשור לפסח.
6. עריכת הגדה של פסח מאותם קטעים שהתלמידים בחרו בסעיף 1.

מכתב לאלהו:



קערת הסדר:
על שום מה?



מצא את המאכלים שמניחים בקערת הסדר:

		ו	ג	מ	ז	ג	ל		
	ס	ח	ד	צ	ס	פ	ר	כ	
ת	ר	ז	ח	ו	ה	ה	צ	י	ב
ח	ש	ר	ז	ת	צ	ס	ב	מ	י
ר	צ	ת	ס	ו	ר	ח	ח	צ	ח
ו	ב	א	א	ב	ח	ג	ד	ו	ש
ס	י	ב	ר	ו	ר	מ	כ	ת	י
ת	צ	ג	צ	מ	ל	ו	ר	ר	ד
ק	ה	ד	ש	ר	ב	ע	פ	צ	ה
		ה	ע	ו	ר	ז	ס	י	
				ר	ש	ג			

זרוע, כרפס, חרוסת, מרור, מצות, ביצה, חזרת

אפש להשתמש ב"אחסן" או בלי "אחסן", תלוי בכיתה.



פעילות ידע לשוני

מתח קו בין מילה והיפוכה:

עבדים	אחרי	להוציא	חול
בחיפזון	חופשיים	אסור	להכניס
לפני	לאט-לאט	קודש	מותר

מתח קו בין המילים הנרדפות:

בחיפזון	שב	ניצבת	מסתכלת
חזר	במהירות	זעיר	יחביא
הס	חופש	מביטה	קטן
חרות	דממה	יסתיר	עומדת

הפוך מיחיד לרבים:

יחיד	רבים
גביע	
מצה	
אורח	
אגדה	
אגוז	

הפוך מזכר לנקבה:

זכר	נקבה
קרא	
לבש	
אכל	
פסח	
שלח	

משימת זוגות

בנה תפזורת תשבץ בו ייכנסו מילים הקשורות לחג. דוגמה לתפזורת בעמ' 266.

